

Debreczen

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
II Telefon-sz. 789.

Politikai napilap

Egyes szám ára: 1500 korona.
Előfizetési ár egy hóra 35000 Ft

A városok beruházása.

Amint ismeretes, a kormány 50 millió aranykoronát fordít a legközelebbi jövőben állami beruházásokra. Az erről szóló törvényjavaslatot a parlament már tárgyalás alá is vette s nagyon rövid idő kérdése, hogy a beruházásokat meg is kezdje. Ezzel a jelentős lépéssel csaknem párhuzamosan egy másik nagyarányú beruházási akció is megindult, amelyet saját hatáskörükben a városok bonyolítanak le. A pénzügyminiszter jelentős összegű külföldi hitelt szerzett a városoknak, amelyet világi, csatornázási, vízvezetési berendezések, ezenkívül közegészségügyi, kulturális és szociális célokra fognak fordítani. Ezek a beruházások legnagyobb részükben jövedelmező vállalkozások lesznek s csak a kölcsönösszeg egyharmada fordítatik nemjöveldelmező befektetésekre. A pénzügyminiszternek ez a sikeres akciója nagy fontossága a magyar közgazdasági életben, mert újabb 50 millió aranykoronát hoz sző, amelyet a magyar közgazdasági élet fog felszívni. Ezt az összeget tíz törvényhatósági és harmincegy rendezett tanácsú város között osztják fel s mindegyik város akkora összeget vehet igénybe, amekkorát törvényes képviselése megszavaz s amelyhez a belügy- és pénzügyminiszter hozzájárul. Ezt a hitelt a külföld 82 százalékos elszámolási árfolyamon nyújtja. Minden város csak a saját kölcsönösszegéért szavatol s annak fedezetére csupán a kereseti s a forgalmi adó bevételeket nyújtja. Természetesen mindamellett, hogy a városok a felvett összegért a Nemzeti Bankon keresztül egész vagyonukkal is felelnek.

Meg kell állnunk egy pillanatra ennél a nagyon fontos közgazdasági lépésnél s elismerésünket kell kifejezni mindazoknak a tényezőknél, akik a magyar városokat ehhez a kölesönhöz juttatták. A magyar kormány s a pénzügyek reosztorminisztere, Bud János, valóban derekas munkát végzett, amikor a városok hiteligenyét ily módon kielégítette. Igaz, hogy a magyar városok fontos beruházásokra sokkal nagyobb összeget is igénybe tudnának venni, mint amekkorát a kormány most biztosítani tudott számukra, mert annak idején, amikor igényeiket bejelentették, ez az összeg elérte a 14 millió aranykoronát. Ez azonban már akkora összeg, amelyik a városokat is igen nagy mértékben terhelné meg. Ezzel szemben a legszükségesebb beruházásokat kell hogy eszközölködjék s e téren is szerencsésebb dolog, ha fokozatosan, lassu előrehaladással valósítjuk meg terveinket.

Elvitathatatlan, hogy a magyar vidéki városok nagyon le vannak rongyolódva, immár tíz esztendője

minden beruházás nélkül állanak s a háboru és az azt követő idők falai között még nagyon látszanak, de épen a fennálló nyomor és elszegényedés közepette nem kívánatos, hogy túlságosan eladósodjanak. Nagyon helyes, hogy a pénzügyminiszter által benyújtott törvényjavaslat bőlesen intézkedik afelől is, hogy a hitellösszeg kétharmada minden esetben jövedelmező beruházásra fordíttassék. Ez által

elérjük azt, hogy a városok a kölcsön kamatait minden különösebb veszély nélkül tudják saját jövedelmükből fizetni s nem fenyegeti őket az a veszély, hogy polgárságuk vállára újabb súlyos terheket rakjanak. A városok kölesőne egyébként nagy kihatással lesz az általános közgazdasági életre is, mert hozzá fog járulni tökehiány enyhítéséhez.

Baltazár Dezső püspök sürgeti az egyetemi központi épület felépítését

A kollégium nem adhat a három egyetemi karnak helyet a végletekig — A szerződés szerint az államnak 1918. évben vissza kellett volna adni a kollégiumot — A klinikai telepek nem tudják teljesíteni hivatásukat mert nyomorgnak — Az egyházkerületi elnökség sürgető lépései

Strobl elkészíti az egyetem számára Tisza márványszobrát

A Debreceni Tisza István Tudományegyetem építetó bizottsága ma délelőtt fél 12 órakor értekezletet tartott a város háza kistancstermében. Az értekezletet dr. Tóth Lajos államtitkár nyitotta meg, üdvözölve Korb Flóri műépítést, akit a debreceni egyetem terveiért a Kisfaludy-Társaság a Greguss-díjjal tüntetett ki.

Dr. Baltazár Dezső püspök tartott ezután beszédet, amelynek elején rámutatott arra, hogy a bizottság üléseitől az utóbbi időben távol tartotta magát.

Távolmaradásomnak — folytatta — az a magyarázata, hogy elkedvetlenedés vett erőt rajtam, amikor láttam, hogy az építkezés halogatása nem leli magyarázatát az állam siralmas pénzügyi helyzetében. Gondolkoztam a dolgon s ennek eredményeképpen kemény szavakat is fogok most mondani, de, hogy kritikám személyes élet előre elvegyem, kijelentem, hogy az elnök székén ülő dr. Tóth Lajos államtitkár ur a legnagyobb jóakarattal mindig azon volt, hogy az egyetem minél előbb felépüljön. Nem személy ellen subogtatom meg kritikám ostarát, hanem egy bizonyos szellem ellen, amelyet a leghatározottabban el kell ítélnem.

A debreceni egyetem egyik legnagyobb férfunknak, gróf Tisza Istvánnak nevével viseli homlokán, de nagyon selejtes, hideg, tartalmatlan, nagyon sértő ez a kultusz, amely szavakban és ünnepekben merül ki, ahelyett, hogy éretnél maradandóbb emléket állítana neki s ennek az intézménynek tető alá hozásánál késedelmes s nem a legjobb akaratot mutató.

Ezt a késedelmet nagyon selejtes indokra vezetem vissza. Az egyházkerületnek birtokában van az eredeti terv egyik hivatalos példánya s ebből megállapítható, hogy a központi épület felépítése van elsősorban tervezve s a klinikai telep áll a háttérben, míg most azt kell látnunk, hogy a klinikai telep kerül először megvalósításra. Megtaláltam ennek magyarázatát az államnak Debrecen várossal kötött szerződésében. A szerződés egy pontja ugyanis így szól, hogy az egyetem klinikai telepének beépítésére adja Debrecen város a felajánlott 8 millió aranykoronát. Ezt a 8 millió koronát használta fel eddig az állam az építésre, míg 3 muga, noha költségvetése szerint 10 millió aranykoronát kell az építkezésbe befektetnie, eddig mind össze másfél milliót áldozott erre a célra. Ezért épültek fel az egyetemi klinikák s ezért maradt el a központi épület felépítése, amelyet az államnak a saját pénzéből kellett volna felépítenie.

A tiszántuli egyházkerület nagyon nagy áldozatot hozott, amikor feláldozta akadémiáját. Nekünk volt teológiánk, jogi és bölcsészeti karunk, de meghoztuk ezt az áldozatot, mert Debrecennek szüksége volt az orvoskari egyetemre. Áldozatunkkal szemben állott volna az, hogy a tanszéki alapítványok tőkéi felszabadulnak s azokat nevelés célokra fordíthatjuk. Hogy ez lehetővé váljék, nekünk helyre van szükségünk. Szükségünk van a kollégiumra, hogy megfelelhesen nevelő hivatásának. Mi három karnak helyet adunk a kollégiumban, de nem a végletekig. A szerződés

szerint az államnak az 1917—18. tanév kezdetén vissza kellett volna adni a kollégiumot s addig felépíteni a központi egyetemet. Nemcsak arra fektetem a fősúlyt, hogy a klinikai telepek sem tudják teljesíteni hivatásukat, mert nyomorgnak, hanem farszírozom, hogy 7 esztendővel a kitűzött határidő után végre tétessék egy komoly lépés a központi egyetem kiépítésére.

— Az állam 10 milliójából másfél millió lett eddig felhasználva. Nagyon komoly dolog és mindnyájuk lelkére apellálok, fogjuk meg erősen az eke szarvát most, mikor újra megindul a munka s erkölcsi súlyunkat az egyetem felépítésének szolgálatába állítsuk. Nem volt módom rá, hogy a főrendiházban szóvá tegyem ezt a dolgot, mert a forradalom elkönfiskálta főrendi jogaimat, de ugyátszik, hogy erre rövidesen megnyílik az alkalom. De szóvá teszem ezt az ügyet a református egyház szervezetében is és a lelkészek országos kongresszusán és nem fogok tartózkodni, hogy ezt a nagy sérelmet, mely Debrecennek és a magyar kálvinizmusnak egyformán nagy sérelme, s amelyet idáig loyálisan takarogtam, a nyilvánosság elé tárjam, most különösen, mikor ismét előrehaladunk, nem egyezhetem bele, hogy eredménytelenségre kárhóztassák az egyetem működését. Hosszu idők után elhatároztuk, gróf Dégenfeld főgondnok urral, hogy erélyes lépéseket fogunk tenni.

— A kormányzó ur ő főméltóságának mezőturi látogatásán feltártam a helyzetet és kifejezést adtam aggodalmammak. — Öföméltósága igyekezett meggyőzni, hogy reánk nézve jóakarattal kezelik ezt az ügyet. Ekkor elhatároztuk, hogy felmegyünk a miniszterelnökhöz, a pénzügy- és a kultuszminiszterekhez. Tapasztaltuk, hogy a kormányzó ur előre informálta mindegyiküket. Először Bethlen miniszterelnököt kerestük fel.

Ezután a püspök elmondta, hogy a miniszterelnök megígérte, hogy az egyetem részére a mult évi költségvetésbe felvett egymillió aranykoronát és az idei költségvetésbe felvett 800.000 aranykoronát kiutaltatja. Ez nem történt meg, az idei költségvetés csak 800.000 aranykoronát irányoz elő. Azért hozta napvilágra ezeket, mert a magyar miniszterelnök és a református egyház két vezetője közötti meg egyezés a kötelező szerződés erejével bír. Reméli, hogy a miniszterelnök orvosoltatni fogja az egyetemen és az egyházkerületen eseté sérelmet.

A püspök beszéde után dr. Tóth Lajos államtitkár megköszönte Baltazár püspöknek, hogy az egyetemi építkezés már-már holtponton jutott ügyét ismét megindította s az értekezlet elhatározta, hogy először az anatómiai, élettani és kör-

bonctani intézetek felig kész együttes épületét s a tanári lakások második épületét hozza tető alá.

ülésen is — Kisfaludi Strobl Zsigmond, a kiváló magyar szobrász is. Szóba került, hogy a nagy magyar szobrász elkészíti Tsza István márványszobrát is.

ezekre, hadd lássák, hogy ha Evesen vagyunk is, de van hadseregünk, mely megállja helyét. Ezt meg fogják érteni mindenütt a külföldön, ahol katonai érzék van, hiszen ha nézzük például az angol katonaságot látjuk, milyen parádékat rendeznek ott.

ugyan, hogy a felszólaló képviselő nem bizik benne, de ne vigye át ezt a honvédségre is. Igyekezzik ezután is a leglelküsemreteresebben vezetni a hadsereg ügyeit. (Éljenés és taps jobbról és a közepen.)

Bud: Eddig háromezer megüresedett állást nem töltöttek be

Kritika a forgalmi adóról — Az adóügyi és tisztviselői javaslat tárgyalása

Budapest, július 8. A nemzetgyűlés tegnap ülésében folytatta a pénzügyi javaslatok tárgyalását. Görgey István szerint a forgalmi adó rendszeren gyökeresen változtatni kell. Méltánylandónak tartja a kisiparosok érdekeit.

nyomorgó nyugdíjasok helyzetének javításáról. Reméli hogy az e tárgyban benyújtott határozati javaslatokat a baloldal is támogatja. Felkiáltások a baloldalon: Ez ellenzéki beszéd!

Konfliktus Csehország és a Vatikán között.

A Vatikán visszahívta a prágai nunciust.

Prága, július 7. (Cseh Távirati Iroda.) A Husz-émléknappal kapcsolatosan, amelynek védnökségét a köztársaság elnöke, elnökségét pedig Svehle miniszterelnök vállalta magára, viharos katolikusellenes tüntetések zajlottak le. A tiltakozás jeléül a Szentészék utasította Monsignore Marmaggi prágai apostoli nunciust, hogy hagyja el Prágát. Marmaggi már tegnap este egyvegyed 11 órakor elutazott Prágából.

ügyminiszterium megcáfolja a Lidove Listi jelentését azzal, hogy a nuncius csupán a rendes szabadságára utazott el. A miniszteriumhoz közelálló helyről származó információi szerint legalább is kétséges, vajon szabadságáról egyáltalán visszatér-e Prágába Marmaggi nuncius, aki már akkor is elkedvetlenedett, amikor a Husz-élnep törvénybeiktatása alkalmából a Szentészék nevében átnyújtotta tiltakozását és azt a kormány nem méltatta figyelmre. Hozzájárult ehhez az is, hogy a Csehszke Szlovo vezércikkben támadást intézett ellene, egy kalap alá vonva őt a prágai szovjet követtel.

Bud János pénzügyminiszter: Maga sem hiszi el. Esztergályos János: A miniszter ur azt mondta, hogy nem hagyja magát terrorizálni.

Mózer Ernő: Én nem vagyok ellenzéki képviselő. De biztosítom a baloldalt, hogy a humánus és szociális kérdéseket a legnagyobb örömmel szavazok meg.

Prága, július 7. A Lidove Listi jelenti, hogy a Vatikán, tekintettel a Husz-élnepélyen megrendezett katolikusellenes tüntetésre, visszahívta állásából Marmaggi apostoli nunciust. A prágai kül-

Felkiáltások: Nagyon helyes! Esztergályos János: Pedig nem is volt terror. Nem vonultak fel fegyveres csapatok. (Zaj.)

Sándor Pál határozati javaslatot nyújt be, hogy az aranykoronában megállapított adók és illetmények a leszállított szorzószám alapján legyenek fizetendők, továbbá, hogy a forgalmi adó rendszert minél előbb módosítsák. Meg van győződve a miniszter jóindulatáról és meri állítani, hogy ő lesz az első, aki a fázisos rendszert be fogja vezetni. A fázisos rendszer kiküszöbölési a zaklatásokat.

Az Esti Kurir felelős szerkesztőjét letartóztatták

Nem jelent meg időben a mai főtárgyaláson, melyre vádlóként volt beidéztve

Bud János pénzügyminiszter: Még csak az kellett volna.

Szilágyi Lajos: A javaslat nem nevezhető a tisztviselők anyagi helyzetét javító javaslatnak. Újból történnék kinevezések. Így legutóbb több ügyvédet neveztek ki bírónak.

Budapest, jul. 7. — A budapesti büntetőtörvényszéken a dr. Schadt Ernő bíró elnöke alatt működő ítélőtanács elé ma délelőttre volt kitérve annak a sajtópörnek a főtárgyalása, amelyet Koródy Katona János indított dr. Boros László, az „Esti Kurir“ felelős szerkesztője ellen. Ennek az ügynek az előzménye az, hogy Rassay Károly nemzetgyűlési képviselőt Koródy Katona egy nagyvívésen megtámadta azért, mert az „Esti Kurir“ Prohászka Ottokár püspök fölött, ennek egyik beszéde miatt, politikai kritikát gyakorolt. Aztán kitért Koródy Katona személyére, a kit igen erős jelzőkkel kritizált meg.

Budapest, jul. 7. — A budapesti büntetőtörvényszéken a dr. Schadt Ernő bíró elnöke alatt működő ítélőtanács elé ma délelőttre volt kitérve annak a sajtópörnek a főtárgyalása, amelyet Koródy Katona János indított dr. Boros László, az „Esti Kurir“ felelős szerkesztője ellen. Ennek az ügynek az előzménye az, hogy Rassay Károly nemzetgyűlési képviselőt Koródy Katona egy nagyvívésen megtámadta azért, mert az „Esti Kurir“ Prohászka Ottokár püspök fölött, ennek egyik beszéde miatt, politikai kritikát gyakorolt. Aztán kitért Koródy Katona személyére, a kit igen erős jelzőkkel kritizált meg.

Mózer Ernő: A forgalmi adó ellenőrzése és behajtása körül valóban gyakran történnek visszaélések és zaklató intézkedések. — Az egységspárt gyakran felhívta ezen dolgokra a kormány figyelmét, — mert végeredményben ezek a jelenségek az e téren megnyilvánuló elégedetlenség kufforrásai. A pénzügyminiszter már eddig is mindent megtett, hogy a zaklatásokat megszüntesse és reméli, hogy addig is, míg a forgalmi adó rendszert új alapokra fektetheti, erővel kézzel akadályozza meg a szabálytalanságokat.

Bud János: Új állásokat nem töltöttek be, mióta én pénzügyminiszter vagyok. — háromezer állást nem töltöttek be. Szilágyi tagadja azoknak az állításoknak a helytelen voltát, mint ha az ellenzéknek a vitában való részvétele késleltetné a tisztviselők helyzetének a javítását. Nagvobb takarékoskoddal lehet erre fedezetet találni. A javaslatot nem fogadják el. A vitát holnap folytatják.

Emiatt keletkezett aztán az a sajtópör, amelyet ma kellett volna lefolytatni. — Az ügy felhívásakor konstataáltak, — hogy sem Boros László dr. sem pedig védője, Grün Béla dr. nem jelentek meg. — Az „Esti Kurir“ törvényszéki tudósítója nyomban telefonált Boros László után, akit azonban csak a déli órákban találtak meg. Addigra azonban a Schadt-tanács elnapolta a mai főtárgyalást, de elrendelte dr. Boros László szerkesztői elzetes letartóztatását. Ezt követően nem sokára a törvényszékre érkezett dr. Boros védőjével. — Dr. Grün Béla bejelentette Schadt elleneknek, hogy a mai tárgyalásra nem kapott idézést védenice. Boros Lászlót nem idézték meg, őt minvédőt sem.

Schadt elnök kijelentette, hogy a védő számára küldött idézésnek a vétive még nem érkezett vissza, azt tehát nem tudja kontrollálni, de a Boros Lászlónak küldött idézést kikézbcsítették és a vétiv tanusága szerint egy irnok vette át.

Csáky honvédelmi miniszter a hadsereg felszereléséről

„Mindennütt arra törekszenek, hogy a katonák csinosak legyenek“

Budapest, július 7. A nemzetgyűlés tegnap ülésének végén Csáky Károly gróf honvédelmi miniszter szólalt fel Baross János tegnapi felszólalásával kapcsolatban.

a katonák csinosak legyenek. Ha megnézzük a néger törzsek katonáit, azt találjuk, hogy ott is a katonák szebb tollat hordanak és cifrábbra festik magukat.

Ahol kitűnő termés mutatkozott, ott everték a jég.

Mátészalka, július 7. Tegnap délután Szatmármegye Szamos- és Tiszamenti községeinek egy részét óriási jégeső verte el. A termés 80 százalékban elpusztult. Különösen a baba, a rozs és a tengeri ment tönkret. Mintegy 20 éve nem volt várható ilyen jó termés. A gazdák reményei most mind megsemmisültek. A károsult községek a következők: Kocsord, Győrtelek, Tunyog, Matócs, Szamoskér, Szamos.

Majd utasította Boros szerkesztőt, hogy várakozzék a tanácsjegyzői szobájában, ahol majd fogházór jön érte. A fogházór Boros Lászlót le is vitte a fogházba.

— Megállapítja, hogy Baross János felszólalására a külügyminiszter érdemleges választ adott ugyan, mégis szükségesnek tartja, hogy a kérdéshez hozzászóljon, mert Baross János előadásában a nemzeti hadsereg vonatkozásilag bizonyos tévedések vannak.

— A sisakoknál nem is úgy áll a dolog, mint a felszólaló képviselő mondotta. A sisak egészen vékony alumíniumpléhből készült és egyes részei sárgarézzel vannak bevonva. Valamit hallott arany mandarin-gombokról és tiszta arany főparancsnoki sisakról is. Ezek csak dajkamések.

Elsőrendű Kelempve-üzlet | | Kardos László

Beszélt még a felszólaló a parádékról és azt mondotta, hogy nem lát egyebet, minthogy örökre parádékat rendez a honvédség. Ezen ez a nyilatkozat bizonyítja, hogy milyen fontos a parádé. Az, hogy a felszólaló eddig semmi mást nem látott a honvédségnél, mint a parádékat, bizonyítja, hogy szükség van

A szovjet átveszi a Kárpátot!

Prága, július 7. Ovszejenkonak, a szovjet prágai diplomáciai képviselőjének visszahívása érdekében a külügyminiszterium lépéseket szándékozik tenni Moszkvában. Ovszejenko tanulmányutvon volt nemrégiben az Erdős Kárpátokban és Akna-Szatina környékének lakosága körében nagy izgalmat keltett megjelenése, mert az a hír terjedt el, hogy az orosz szovjet átvette a hatalmat Ruszinszko felett. Ovszejenko az összegyűlt néptömegeknek kijelentette, hogy a szovjet egyelőre nem veheti hatalmába az Erdős Kárpátokat, bár az átvétel rövidesen megtörténik. Kijelentette még azt is, hogy a szovjet kormány az adókat jelentékenyen csökkenteni fogja.

— A képviselő ur párhuzamot von a komáromi huszárosztály felszerelése és a sisakok közt. A komáromi huszárosztálynál másfél év óta olyan eset nem fordult elő, mint amelyet a képviselő ur említett. Ha nem s formailag, de tényleg rosszul volt felszerelve ez az osztály másfél évvel ezelőtt. Minisztersége alatt azonban minden csapatfesz megkapta a megfelelő felszerelést, úgy, hogy hiányról nem lehet beszélni.

Fehérneműk, asztalneműk, dajneműk, naplankok, matricok, takarók, kendők, mindennemű vásznak, zsebkendők, harisnyák Kvili anyagok! Szakszerű kiszolgálás!

cégnél Debrecen, Kossuth-u. 9. Alapítási év 1831. Határozott árak!

— Ha tehát most Komáromban van hiány, annak csak a parancsnok az oka, mert rosszul igényelte a felszerelést. — Ami az ezüst-arany sisakokat illeti, abban valóban van valami potenkínszerűség. De amióta a népek katonaságot tartanak fenn, azóta az államfők és a vezérek mindennütt arra törekszenek, hogy

Halálbüntetést kért Lédererné fejére az ügyész

Lédererné mosolyogva fogadta az ügyész indítványát, míg védőügyvédje rosszul lett és eltávozott a tárgyalóteremből

Budapest, jul. 7. A mai tárgyalást — fél 10 órakor nyitotta meg Denk Tivadar elnök és rögtön felhívta a vád képviselőjét, hogy terjesse elő indítványát.

Makay Jenő ügyészségi alelnök ezután megkezdte vádbeszédét:

— Tekintetes királyi törvényszék!

— Nem szükséges bővebben részleteznem ezt a sötét drámát. Nyilvánvaló, hogy Lédererné az emlékezetes éjszakán azért találta ki azt a mesét, hogy a dollárüzletet másnap reggel köthetik meg a Hüvösvölgyben, hogy Kodalkát éjjelre maguknál tartsa. Ezen az éjszakán aztán Léderer Gusztáv kétségkizáró módon forgópisztollyal agyonlőtte a szerencsétlen embert.

— Tény az — folytatta az ügyész — hogy Léderer Gusztáv egymaga követte el az előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságot, de Lédererné mint bűnsegéd szerepel és hogy ő volt a felbujtó.

— Bebizonyosodott, hogy Lédererné állandóan hecelte, bujtogatta, önértékben sértegette az urát, aki előtt Kodalkának jellembeli hiányait a legélesebben színekkel festette. Kodalkát mint durva, közönséges parvenut mutatta be urának, aki pénzével mindent, még őt magát, az aszszonyt is elérheti. Ritka bűnügy ez, amennyiben a vallomások megtételénél egyetlenegyszer sem fordult elő semmiféle rendőri kényszer, a vádlottat soha nem verték; ezt még ő maga is beismeri. Nyilvánvaló tehát, hogy beismerő vallomását a saját jószántából tette meg.

— Am az asszony bűnösségének talán legpregnansabb bizonyítéka, hogy bár őt és urát egymástól függetlenül hallgatták ki és mindketten állandóan változtatgatták vallomásaikat, valójában mindketten ugyanoda konkludáltak. Bebizonyosodott, hogy a legutolsó pillanatig a férfinak kétségei voltak és a bűn elismerését szinte kábultan fektette a divánra, amikor az asszony, a felbujtó a végső eszközöz folyamadott, odafeküdt mellé, átkarolta őt és kedveskedésével érlelte meg a már hónapok óta kitervelt büntény gondolatát.

— Ha szemügyre vesszük a két tettes jellembeli különbségét, akkor az asszonynak, mint felbujtónak, szerepe teljesen tisztázódik. Az asszony arcizmainak játékaról, testalkatáról és viselkedéséről világosan látjuk, hogy ebben a házasságban ő képviselte az erős akaratot, a másik egy senki volt, akit csak mozgatni kellett. Ez az erős akaratú asszony ezt a senki embert folytonos beszédével valósággal elkábította, ez a nő a fülebe rágta férjének, hogy ezt a gyilkosságot el kell követnie! Mindezek tekintetbevételével Léderer Gusztávét csalással, gyilkosságra való bűnsegédi részességgel, gyilkosságra való felbujtással és lopással vádolom.

— Ha a kiszabandó büntetés nagyságára kell indítványt tennem, akkor tekintetbe kell venni, hogy — ez az asszony itt csalással van vádolva, amelyért fegyházbüntetés jár, gyilkossággal, amiért halál és gyilkosságra való felbujtással, amiért ugyancsak halálbüntetés jár. — Ily módon tehát össz-büntetésül csakis a törvénykönyvben előírt lehető legsúlyosabb büntetést kérhetem fejére.

— Bármilyen lázasan kutatok is enyhítő körülmény után, ilyet nem talállok, a büntetlenséget ugyanis ebben az esetben nem vehetem számításba, mert hiszen egy esendő főhadnagy feleségének eo ipso büntetlen előéletének kell lennie. Ha töredelmesnek mutatkozott volna, akkor ez jelenthette volna az egyenlítő körülményt. Am maga

viselete, amellyel a bíróságot állandóan, mintegy fel akarta ültetni, csak súlyosbító körülménynek számíthat.

Ezután Lévy dr. Lédererné védője kérte a bíróságot, hogy védenének fordítsák le németre a vádbeszéd lényeges pontjait. Miközben ez történt, Lédererné katonás me-revséggel állt a két szuronyos fegyőr között és mikor végre a tolmács kimondotta a halál szót, egy ideig

Hatalmas ipariskolát terveznek a kölcsonból

A fiu és női iparostanonciskola, női ipariskola, mezőgazdasági és iparművészeti iskola nyerne együtt elhelyezést

A városi tanácsban régóta, mint elhatározott dologról beszéltek az iparos tanonciskola átépítéséről, — mert a zsufolttság miatt már nem lehetett órarendet sem csinálni az iskola növendékeinek. Az iskola felépítésének terve mindig szóba került, ha városi kölcsonról volt szó, így természetes, hogy a mostani kölcsonnál is szerepel a megvalósítandó feladatok közt. Az iparos tanonciskola felügyelő bizottsága a tegnapi ülésén állapította meg nagyban az épület tervét és beosztását. Ezek esütörtökön már a városi tanács elé kerülnek, amely viszont a műszaki ügyosztálynak osztja ki őket, hogy az aztán dol-

gozza ki a költségvetést és a végleges terveket. Az iparos tanonciskola felépítésére már van a városi tanács rendelkezésére 200 millió korona, a kultuszminiszter hozzájárulása.

Az iparos tanonciskolai bizottság tervei szerint a mostani iparos tanonciskola emeletére még egy emeletet húznak, a telek Csapó utca felé eső részére pedig egy kétemeletes épületet emelnek. Az iskola régi udvara felső világitású tornacsarnok lesz. Ami a belső beosztást illeti, a fiu és női iparostanonciskola és a női ipariskola, továbbá a mezőgazdasági középiskola és valószínűleg az iparművészeti iskola is.

Javában folyik Debrecen határában az aratás

Tiszántúlon az átlagnál rosszabb termés várható — Egyes vidékeken nagy jégverések voltak

Ámbár jól bent vagyunk már a júliusban, Debrecen határában még mindig javában folyik az aratás. Az ideig-óráig felengedett esőzés lehetővé teszi, hogy rendre hulljon az Isten áldása a kaszát fogó izmos markok alatt. De az idei áldás — megbízható helyről szerzett információk szerint — sajnos, igen gyér áldás, a kilátások az országos hivatalos kedvező jelentések dacára nagyon gyengék Hajdumegyében s általában a Tiszántúlon.

Igy például Ondód határában ritka a buza, kicsi a feje, nagyon pusztít a fekete üszök s így sok a szorult buza.

Van olyan tábla, ahol nem vállaltak az aratók részibe, mert nem jttek volna így ki a napszámmal, csak summába vállalták az aratást.

Debrecen határában a termés — holdanként — átlag 4 mázsát ígér, van azonban olyan tábla is, ahol 2 mázsa sincs.

Rövidesen kivezetik a villamost a klinika bejáratáig

Megvalósítják a nagyerdei körforgalmat

A debreceni HÉV ez évi programjába nemcsak a Homok-kerti villamos vasut kiépítését vette be, de munkaprogramjában szerepel a Simonyi ut egyik oldalának mélyített vágányokra való átépítése, továbbá a villamosnak a klinika kapujához való kiépítése is. Az ide vonatkozó tárgyalásokat és terveket befejezték s az építkezésekhez a napokban már hozzá is kezdenek. Legelső sorban a Simonyi ut egyik oldalán cserélik át a síneket, miáltal a Simonyi utnak mind a két oldalát átadhatják a kocsik és autók-

értelmetlenül bámult maga köré, aztán mosolyogva rántott egyet a fején és visszaült helyére.

Ezután a teremszolga bejelenti, hogy dr. Lévai, Lédererné ügyvédje rosszul lett és orvosi tanácsra azonnal eltávozott, kéri a törvényszék elnézését s egyben annak engedélyezését, hogy védőbeszédét holnap tarthassa meg.

Elnök: Minthogy Lederer Gusztáv né ügyvédje, Lévai dr. eltávozott s minthogy az őt helyettesítő Boross dr. nem kíván védőbeszédet mondani, minthogy továbbá a vádlott védőbeszède nem előzheti meg a védő beszédét, a tárgyalást félbeszakítom. — A főtárgyalást holnap délelőtt 11 órakor folytatjuk, akkor fogja Lederer Gusztáv né ügyvédje védőbeszédét elmondani.

villamos kiépítésének terve is felmerült.

Mint kitünő forrásból értesülünk — a HÉV-nek az a terve, hogy a körúton is kiépíti a villamos vonalat és körjáratot fogja a nagyerdei villamos forgalmat lebonyolítani. A nagyszerű tervek elé élénk érdeklődéssel tekintenek.

Tollhegyről.

Az egyik nagyváradi lapban olvasom, hogy Pasics Nikola, a Balkán esze, rókája, diplomatája, mindene — meghalt.

Ez a hír koholtnak bizonyult s erről jut eszembe, hogy már pubertás fiu koromban Pasics haláláról cikkeztek a lapok s közölték ilyen alkalmakkor fehérszakálás arcait, amelyen végigümlött a szeméből sugárzó ravaszság.

De a balkáni cselszövés eme nagy mestere még mindig él s szívósan hesegeti maga mellől a halált, azt a halált, melyet ő oly nagyszerűen tudott kijátszani másokkal szemben. Ma már tudjuk, hogy Sándor szerb király és felesége meggyilkolásában Pasics előkelő szerepet játszott és szerb politikusok vallják, hogy Pasics sovány, reszketeg kezei irányították a halálszöveget a „Narodna Obrana“ kulisszasinóráit.

Ennek a matuzsálemi kort elért balkáni rókának eddig végtelen szerencséje volt, keresztüllábolt véren, könnyön s egy apró rác faluból kiindult karrierje egészen „Nagyszerbia“ miniszterelnöki székhéig ívelt, igaz azonban, hogy ez a miniszterelnök most agonizál.

Agonizálás! Ez a szó emlékeztetünkbe idéz valamit: Karagyorgye vits Péter is, aki még a vért sem tartotta fontosnak lemosatni az erőszakkal megszerzett belgrádi trónról, mikor beálltak nála a gyermek öregség napjai, agóniába esett s évekig haldoklott Korfu szigetén a legrettenetesebb kínok között s élte legutolsó pillanataiban is csak addig tért magához, amíg megtudták értetni: Szerbia finis.

Pasics megérte a torz gyermek: „Nagyszerbia“ megszületését, de lehet, hogy a Végzet azért ad neki ennyire hosszú életet, hogy majdan ő is eszméletbe térjen agóniájából, mikor fülebe sugják: Nikola Pasics ide hallgass: finis Szerbia.

Ha ilyen véget szán neki a Sors, akkor növezzék meg Allah a szakállát s adjon neki még sok-sok éveket, mert tölem akár lefözheti ez az évem a konstantinápolyi kollégáját, azt a bizonyos török kereskedőt, aki 150 éves korában frissen, fiatalosan gálába vágta magát, — hogy muzulmán létére meglátogassa a pápát római rezidenciájában a Vatikánban.

Mondom, Nikola Pasics élien akár 150 esztendeig, csak az pusztuljon el, amiért élt, ravaszkodott, verkedett s talán közvetve még élt is: Nagyszerbia!

(Kikerüli.)

A katonazenekar hangversenyei. Megirtuk tegnapi számunkban, — hogy a 11. honvédek katonazenekara a város jobb helyiségeiben magánhangversenyeket rendez, saját segélyalapja javára.

A magunk részéről csak elismeréssel tudunk adózni a katonazenekar ilyenirányú törekvéseinek. — ugyanis élénk emlékezetünkben van még a katonazenekarnak vasárnapi az Arany Bika-szálló helyiségeiben rendezett hangversenye, mely jól összeválogatott műsort nyújtott jó előadásban.

Amint értesülünk a katonazenekar ma szerdán este 8 órakor Németh Lajos Ettermében (Csapó-u. 14.) tartja legújabb hangversenyét.

A „Debrecen“ telefon száma 199.

Színház

A színház tájékoztatója.

Azzal a tudattal bucsuztunk el a debreceni színházról, hogy őszig nem nyílnak ki kapui, legfeljebb a szükség szerinti javítást végző munkások számára.

Ezzel szemben az igazság az, — hogy Kardoss Géza színházgató szombat és vasárnap esténként fővárosi művészársulatokat fog vendégzerepelteni a szünet alatt. Így ezen a héten a Medgyaszay kabaré-társulat elsőrangú tagjai vendégzerepelnek. A jövő héten szintén lesz szombaton és vasárnap vendégjáték, amikor is Mis Scheba átváltozó-művész lép fel, akit minden valószínűség szerint a Somlyai Artur magas művészi színvonalon álló társulata fog sorrendben követni.

Igy azután Kardoss színházgató mégis csak gondoskodni fog arról, hogy — a mozok mellett — más szórakozásban is legyen része a debreceni közönségnek.

Még alig hogy véget ért a színházi szezon, még szét sem széledtek nyári üdülésre a színháztagok, már nagyon kíváncsi a közönség, hogy vajon kiket is szerződött Kardoss Géza a régebbi tagok közül jövőre.

Egyelőre csak annyit árulunk el, hogy a színházgató minden lehető elkövetett, hogy drámai összesét, a mely igazán páratlanul áll a vidéki színházokban, jövőre is együtt tartsa. És ez a terve már is majdnem teljes egészében — a debreceni kíváncsiságoknak megfelelően — sikerült is neki.

Le szerződtek ugyanis Halassy Mariska, Halassy Etel, Thuróczy Gyula, László Gyula és Rajz Ferenc. Most folynak a tárgyalások Csapó Máriaival, aki szintén itt marad.

És énekestársulat azonban lényegesen fel lesz frissítve.

A régi tagok közül eddig csupán Szilágyi Marcsa szerződése befejezett tény, — a férfiak közül pedig Károlyi Vilmosé és a Krompachi Istváné. — Az operett-rendező Remete Géza lesz, akinek működését már a Heltai-rezsim idejéből előnyösen ismeri a közönség.

A debreceni közönség egy régi kedvence komikusától Szigeti Jenőtől levél érkezett és pedig Prága városából, szerkesztőnk címére.

Öröndetes művészi eseményről számolnak be ezek a sorok. Arról ugyanis, hogy Csehszlovákiában a magyar színészek döntő győzelmet arattak a német színművészek felett. Nagy, jelentőségű művészi sikert arattak a magyarok a prágai színházban a „Marica grófnő” ensembléjében. A címszerepet Kosáry Emmi játszotta, a tisztartót Király Ernő. A többi szerepekben felléptek Ferenczy Marienne, Szigeti Jenő, Farkas Pál és Bellák Miklós.

A siker azért nagyjelentőségű, mert a lapok kivétel nélkül megállapítják, hogy a közönség kilencven százaléka cseh volt s csak tíz százaléknyira tehető a magyar publikum részvétele.

Valószínű, hogy a jövőben — Szigeti szerint — állandó állomás-helye lesz Prága a magyar színháznak.

A színházi iroda jelentése:

Európa legnagyobb disease Medgyaszay Vilma szombat és vasárnap felléptének híre a Csokonai-színházba hozta a várost. Mindenki arról a szenzációszámba menő eseményről beszél annál is inkább, mert vele jön a legjobb con-

ferencier, Kóváry Gyula, a népszerű és közkedvelt Cinci, kinek humoros, aktuális conferenceái a legnagyobb vidámságot váltják ki. Vidor Ferike páratlan cselédjelenetei és nótáival egyedülálló a téren. Bányai Irén előadásai a tiszta művészetnek hódolnak. Hetényi Heideberg, a kiváló zeneszerző pedig maga kíséri az énekszámokat. *Jegyek már válthatók!*

Tisztelettel felkéri a színház igazgatója a közönséget, hogy tekintettel az óriási érdeklődésre, melyet Európa legjobb disease-nek és társulatának szombati és vasárnap vendégzereplésének híre keltett, jegyeit lehetőleg a pénztárnál rögtön váltsa ki, mert a telefonice rendelt és előjegyzett jegyek esetleg zavarokat idézhetnek elő.

Medgyaszay-estekre a pénztári

Három testvér, közöttük két diák házat épített a Fazekas Mihály-utcán

Éjjel könyvet mellett, nappal az építő állványon — A három Bartha-fiu nagyszerű kitarítása és munkája — Hat hónap alatt hármában felépítették a családi házat

Debrecen város szélén, amilyen eldugott kis utca a Fazekas Mihály utca, olyan szenzáció az a házaeska, amely a 4. számú telken január óta épül. A telket néhai Bartha János kőműves mester tulajdona volt, akinek halála után 3 fiára szállott apai örökségképpen. Maradt volna több juss is a Bartha fiukra, mert hiszen az öreg Bartha bácsi egyik legjobb munkája mester híreben állott és mint ilyen, szorgalmas munkájával a Paesirta és a Zápolya utcán házakat szerzett. Azt akarta a derék mester, hogy fiaira — halála után — egy-egy ház maradjon. Így is lett volna, ha köze nem jön a világháború. Az öreg Bartha is, mint népfelkelő, fiával együtt elment a debreceni veretlen bakákkal. Messzire, a háború fetegeibe. Fejesege két kis gyermekkel maradt itthon és lassan-lassan meg kellett Bartha bátyának válni házaítól. Pénzzé tette az ingatlanokat s a megmaradt pénzt elvitte a bankba....

A világháború után id. Bartha János fiával, ki a haraktereken öt szép kitarítást szerzett, visszatért Debrecenbe és abba a kis házikóba húzódott meg családjával, mely a Fazekas Mihály utca 4. számú telken állott. Valami egy éve annak, hogy az öreg Bartha János elhatározta, hogy fölépíti a rozsaot kis vityilóját. Meg is rendelt 9000 darab téglát s azokat beszállíttatta a telekre. Az volt a terve, hogy a tavasszal majd csak hozzá foghat a házaeska-hoz. Bartha bácsi azonban ágy nak esett a télen s karácsonykor eltemették. A három Bartha fiu akik közül a legidősebbik: ifju Bartha János kőműves mester, a második: Bartha László most érettségizett a reáliskolában, mérnöknek készül, a harmadik: Bartha István, ipariszkolai tanuló — nem csüggedt el. — Összebeszéltek és elhatározták, hogy a lakhatatlan házat lebontják és a saját maguk erejéből felépítik azt a házaeska, mely tényleg január óta épül....

A házépítő híre szétfutott a városban is. Beszélgetni is kezdtek és ha egy-egy öreg anyóka el-elment a Fazekas Mihály utcán, fel-felshajtott:

— Ejnye-ejnye, de sokáig épül az a kis házaeska....

Pedig, ha tudták volna, hogy hogyan és miképpen dolgoztak a házaeska s a szorgalmas Bartha fiuk, bizonyára nem esodálkoztak volna a hosszú időn át folyó építkezésen. Most is, amikor a Bartha-féle építkezésnél járok, a legidősebb Bartha fiu, primitív állványán áll; legkisebbik fivérével a telek köböl ké-

órák egész héten d. e. 10—1-ig, d. u. 5—7-ig.

Mozgó színházak műsora.

VIGSZINHÁZ: Virginia Wally és Norman Kerry főszereplésével „Mikor egy férfi igazán szeret” társadalmi dráma 7 felvonásban és „Szerelm a ruhazsebben” egy huncut kislány története 5 felvonásban.

URANIA: Mary Philbin és Huszár Károly szereplésével „Fehér álmok menyasszonya” dráma 6 felvonásban. Kísérő: amerikai burleszk.

METEORBAN: csütörtökön „A nagyvilági dáma” Lucy Doraine főszereplésével. — „A nagyherceg pénzügyei” Harry Liedtkével. Két sláger egyszerre! Előadások 7 órától.

szült kapuját „agyasztálja”....

— Kedves mester! — kiáltok fel hozzá, — volna egy kevéske ideje?

— Van — és azzal már jött is lefelé és amikor leér, kezét fogunk egymással.

— Hát hogy is volt ez csak?

Bartha János szerényen, nem hivalkodva, egy gyufaszálat foga közé vesz és elkezd munkája történetét.

— Ugy volt az, kérem, hogy ezen a telken egy lakhatatlan házunk dúllongozott. Karácsonykor apánk, — ki kőműves mester volt, — ezt a telket hagyta ránk 9000 téglával és 4 és fél millió korona készpénzzel együtt. Mi aztán, a három testvér, elhatároztuk, hogy felépítjük közös erőnkkel ezt a kis házaeska. — Én, aki kőműves mester vagyok, — azonnal elkészítettem a ház tervrajzát és januárban hozzáfogtam a ház asztalos munkájához. Majdnem hat hétig dolgoztunk a famunkákon, amikor kivitavasodott és hozzá kezdtem a ház falaihoz.

— Napokon, heteken, hónapokon át csak hárman dolgoztunk. Néha 14 órát is naponta. Közben, ha valami anyag elfogyott, akkor hol két napra, hol egy hétre, napszám-ba mentem dolgozni s az így keresett pénzen anyagot vásároltam.

— És amíg a házaeska épült, addig a két fivérem rendszeresen eljárt az iskolába. Egyik úcsóm most érettségizett, míg a másik szorgalmasan eljárt az ipariskolába. Ilyenkor őket édesanyám helyettesítette, mert ő is velünk dolgozott ám!

— És amint tetszik látni, a ház már tető alatt van és hat heti munka után teljesen kész, lakható állapotba került, mert már csak a festés van hátra és a kapu portáléja, na meg a házhoz való mosókonyhat kell megcsinálni....

És aztán nagy boldogan a telekre vezetett. Nagy felfordulás az udvaron. Két hatalmas, nagy láda az udvar közepén. Az egyikben mész, a másikban kész malter. A két nagy láda mellett sárga homok... Odébb épületfák, deszkák szanaszét, mint ahogy ez már az építkezésnél szokott lenni. Persze, a körülbelül 180 négyzetgöl telek, tulzsfolyva épületanyag maradvakkal.

Az udvar háttérében pedig kész egy pompás, szép kis házaeska. — Prima anyagból készült, három derék, hangvászorgalmu fiu akarat-erős munkája hozta tető alá. A házaeska cseréppel van fedve. Négy szoba, konyha, spájzból áll. Igen csinos a stíje s „hoch parter” szerű. Nagy élszeretettel s büszke önérettel mutat meg mindent Bartha János.

A szoba udvari bejáratánál három nagy terméskölépeső vezet fel. Ez egy kiugró szoba. Ebédlőnek tervezik. Jelenleg Bartha Laci találtuk a szobában, aki egy íróasztal előtt éppen a műfegytemre való bejutását levelezi.

A házépítés munkája meglátszik a serdülő fiu arcán. Komoly arcan az élet barázdái. Szemei értelmesen ártatlanságot csillogtatnak....

— Maga is dolgozott a házukon? — Igen, — szólt meg bátyja, ő csak olyan „tróger” volt, téglát hordott és segített nekem. Jobban inkább tanult, mert neki az időn érettségizni kellett.

Az egyszerűen butorozott szobában könyvek az asztalon, mert a napszám munká mellett Bartha Laci a klasszikusokkal, a fizikusokkal és a matematikusokkal is fenntartotta a jóbarátságot.... — Igaz, hogy csak éjjelenként, mert nappal dolgozni kellett. Délelőtt iskolában, délután téglahordásban kellett tölteni a többi diákok gyönyörű tavaszi napjait....

— Bizony nagy munka volt ez. Különösen így; semmiből építeni. Mert a 9000 téglán és 4 és fél millió koronán kívül egyebünk nem volt. Azért húzódtok el a munka ily hosszúra. És aztán el is számítottam magamat néha-néha. Az építkezéshez például 26 métermázsza meszet kalkuláltam be a költségvetésembe és már eddig is vagy 30 métermázsza használtam fel....

— És aztán, ha elkészül a ház, mik a tervei? — Még nem tudom. Lehet, megtartom magamnak, de lehet, hogy eladjuk. Még nem tudom, hogy mi lesz.

És körülnézem még egyszer az erős, elsőrendű anyagból készült házaeska. Igazán csinos a stíje, masszív a fala, jó a teteje. Három jó fiu gyönyörű munkája.

Érdeklődésemre elmondja még Bartha János, hogy ugy nézzen meg a házat, hogy azon mindent munkát ők végeztek; ők készítették el az ablakokat, ajtókat, ők padozták be a szobákat és most majd ők maguk festik is be a falakat. Sőt az udvar planirozását is maguk fogják elvégezni....

— Azt hiszem, hogy a mi munkánk elég építő munka. Szociális és nemzeti szempontból is büszkék lehetünk. Ez az igazi építő munka-uram!

— Azt még el sem mondtam — mondja végeztem! — hogy például minden kellékem megvan a vitézzé avatáshoz. Mert kétszer van meg a nagyezüst, a kiscsüst, a bronz vitézségi érem; öt patintetés, uram!

Elnézem ezt a szép szál magyar embert. Mennyi öntudat, mennyi büszkeség, mennyi önérték, mennyi vasakarát és mennyi nélkülözés kellett ahhoz a kis házhoz, mely a derék Bartha fiuk birodalma és mely hat hét alatt teljesen lakhatóvá lesz, hat hónapi kemény munka után....

Ilyen Barthák kellenének! Sok-sok ilyen Barthák. Egy házat építettek; házat saját erejükből, saját munkáknak....

Micsoda virtus!! (m. j.)

Rankay Gyula NIVO költészet könyvtára könyv és újságolvasó terem
Debrecen, Csipő-utca 11. (az udvarban.)
Ut működésben Debrecen legnagyobb könyvtára Minda utca minden régi és új könyv-Értékesítője havi 30,000, biztosított 50,000 K

Debreczeni Könyvtár
Kárpitos — Hátköz 8. szám
Kéz hencserek, díványok, matracok, garnitúrák, rektori...
Javítottok, elváltok...

Kivételben, vendéglátás-felügyelőknek
Kivételben, vendéglátás-felügyelőknek
Kivételben, vendéglátás-felügyelőknek

Az ősök porrá lett csontjain sétál Debreczen közönsége

Egy XVI. századból való rendkívül értékes bogláros övet találtak a régi Dobozy-temetőben — Emberi koponyák és csontok között mondotta el Magyar Gábor uram azokról a véleményét, akik „meghóttak“

Dobozy temető!... Hires előkelőségek almodják itt örök álmukat: főbírák, akik még fejvesztésre is itéltek, nemzetes urak, akik basákkal hadakoztak, szépséges nemzetes asszonyok s egyéb kiválóságok, akik itt éltek ennek a régi városnak falai, zeg-zugos utcái között.

Egy öt-hatszáz éves temető mindenki érdeklődését felelőlegesen, nem hogy az újságíró, aki megfaragni való riport-témát keres tolla és lapja számára.

Még jobban felkeltette eziránt a híres, nyugodalmatlan hely iránti érdeklődésünket az a körülmény, — hogy a mult hét esütörtökjén tudós Zoltay Lajos bátyánk a Múzeum igazgatója a Dobozy-temető régi parcelláján, az ugynevezett Demke. melletti temető-homokbányában — amely még 100 esztendővel ezelőtt a régi Debreczen temető helye volt, azóta megtelvé és elavulván, homokbányává avanzsált, olyan helyre, ahonnan a nem város napszámossai az utbarokolatokhoz való homokot hordják — egy régimivű, szépen cizellált, remekbekerített, több évszázadba visszanyúló multtal rendelkező ezüst bogláros övre akadt, amelynek korát, nem lévén rajta kézjegy — még maga az igazgató sem tudja megállapítani, a valószínűség a mellett szól, hogy az öv a XVI. századból való, körülbelül félméternyi, ezüstből készült, primitív, de erős művészi érzékkel készült munka, melynek hozzávetőleges — mai — régiségvértéke 60—70 millió korona.

Az övre homokbányászás közben akadt rá 2 napszamos, akik aztán, mintahogy az derék magyar emberekhez illik, átadták az idő vasgöngyölét a Dobozy-temető homokbánya parcellájába, megtudandó az öv fellelésének részletes körülményeit s egy kalap alatt mindjárt feljegyezni az ott látható feljegyzésre méltó dolgokat.

A temető homokbánya a Demke. épülettel szemben terül el, füvel borított alacsony dombok huzódnak végig a még használatban lévő Dobozy-temető mellett, ezek a jeltelen dombok rejtik magukban a régi Debreczen régi halottai: egy darab elfelejtett mult a könnyekkel áztatott, sóhajoktól, panaszoktól, sirámoktól friss jelen mellett.

Ez a dombos parcella 10 év előtt lett átadva a végső megsemmisülésnek, innen hordják szét a mai Debreczen utca burkolásához szükséges homokot. Így van ez rendjén: a mai nemzedék a késői ősök finom porrá őröltött csontjain sétál, beszélget, örül, nevet, — beszél: szünházról, nagyerdei mulatságról, Pest

ről, divatról, szerelemről, zsurról, kenyérről, üzletről, satöbbi.

A már megkezdett domboldalak éles sárgás-barna színnel rikitanak bele a Mindenségbe, mellettük keskeny vágányok, a vágányokon koscsik, ezekben lapátolják a napszamosok a homokot, illetve a régi temető földjét.

Az öveta „lapát találta meg“

Jó magyaros parolázás után belekezdünk interjünkba, kikérdeztük a két napszamosat az övet illetőleg. — Mivel egyszerre csak egy ember beszélhet, az egyik napszamos szép debreceni mondatszerkezetekben tudunkra adta, hogy az övet „a mult hét derekán találta meg a lapát“. Tehát nem az ember, hanem a lapát, — ebből megtanultuk azt, hogy Debreczenben, aki magyar ember az szerény ember, igaz, hogy van ebben a szerénységben valami dacos, büszke gög, de éppen ez teszi nemessé, széppé a dolgot.

További kérdéskódésünkre elmondották, hogy majd mindennap találják öt-hat sirt, illetve a szemmel látható homokrétégekben emberi csontokat és koponyákat s hogy egészen akurátus legyen a magyarázat, be is mutattak e sorok írójának egy ilyen előbukkanó sirt.

A szemlélő csalódik, ha üregeket vár; egy sűrű, vaj-puha homokmassza az egész, sirgödörnek hirtelen hirtelen, csak egyszerű fekete-csikokat lát az ember a homokban, ezek a porrá lett koporsóedezskák maradványai s ahol csikok vannak ott emberi csontok is vannak; ezek a csontok régi-régi csontok, némelyiken több évszázad pusztító munkája látszik s ha figyelmebe vesszük azt, hogy nincsenek üregek s egynemű fekete csiknégyszög körül 10—12 emberesont kerül ki a napfényre, olyanok, melyek nem egy ember csontjai, akkor feltételezhetjük azt, hogy itt sok száz sirt van egymásra omolva, egymással összekeveredve, összepréselődve s egyesülve a homoktengerben.

Ha továbbfűzzük a felvetett gondolatot: hány meg hány milliárd értékű régiség porlóhat, őrölhető itt, ki tudja micsoda értékeket rejt magában ez az összezsugorodott földdarab, melyben most egyszóval vájkál, lapátol, tur pár napszamos ember.

A dolgokról alkotott képünk nem lett volna teljes, ha nem interjúnatunk volna meg Magyar Gábor uram, a temető-homokbánya felügyelőjét, illetve esőszét, aki éppen akkor érkezett oda, mikor egy előkerült koponya milyenneműségét mérlegeltük.

Magyar Gábor uram véleménye.

Magyar Gábor uram amolyan 60 felé ballagó ember, jósdort bájusszal s mintahogy az egy felügyelőhöz illik — kifogástalan csizmában teljesíti hivatalát.

A történeti hátság kevéért átadjuk a szót Magyar Gábor uramnak:

— Szombaton volt, mikor hánytuk a homokot, előjött az a tarka-zöld mi a fene, egy fiatalember látta meg először s mivel a hegy is a városé, a muzeum is a városé, és én is a város embere vagyok s mivel Zoltay ur megmondta, hogy át kell adni mindent büntetés terhe alatt, elvettem a fiatalembertől, becsomagoltam egy papírba és átadtam Zoltay urnak azt micsoda vagy vitézi egyén viselte, vagy tartárfőnek volt a mi a fenéjét.

— Találtak már eddig is, apám, ilyen dolgokat?

— Még nem, olyan régi jány pártaviselet ronesait találgatjuk, díszítve van aranyos mi a fenéssel, más valami nevezetes dolgot alig találunk. En már találtam egy-két szem lājibira való ezüstgombot, de odaadtam a Zoltay urnak.

— Aztán apám ki tudja mi megy itt veszendőbe, — nem keresik maguk a dolgokat?

— Hogy mi rejlik a hegyben, nem kutatjuk, ha csak elébünk nem bomlik, de az a zöld valami, ugye nem volt ordináré valami, kérem!

Magoss polgármester megszakitja szabadságát és maga vezeti a kölcsön felhasználásának munkálatait

Az egymillió dolláros kölcsön hetvenöt százalékát gyümölcsöző befektetésekre használják fel

A városháza hivatalaiban és a városi vállalatoknál lázas munka indult meg már ma a tegnapi közgyűlés határozatának végrehajtására, az egymillió dolláros kölcsön befektetési programjának elkészítésére. A munka most egész más meredben indult meg, mint folyt, a mikor még a város az ötmillió dolláros kölcsön befektetési tervét dolgozta. Most minden beruházási tervet a lehető legjobban leegyszerűsítettek, de még mindig a régi program alapján dolgoznak, amennyiben minden ott megjelölt tervet teljesen átalakítanak, a kölcsön jóval kisebb összege miatt. A munka második fázisa majd akkor következik el, amikor a tervek az egész vonalon elkészülnek. Akkor aztán kiválogatják a tervek közül azokat, amelyek már most, illetőleg a kölcsön felvételekor a megvalósulás stádiumába juthatnak.

Természetes az, hogy a városházán is tisztában vannak a tervek kiválogatásának óriási fontosságával s éppen ezért a tanács kérésére maga dr. Magoss György polgármester vezeti majd a szükséges tanácsai, bizottsági és közgyűlési tárgyalásokat. A polgármester így kénytelen megszakitani szabadságidejét és a hónap közepe táján visszajönni Debreczenbe, ennek a város egész jövőjére kiható ügynek intézésére. Amint bennünket informáltak, a polgármester július hó 22-én érkezik vissza Debreczenbe.

Három havi fogház hamis tanuzásért

A háboru vége felé Kiss M. Jánosné született Vincze Klára eladott egy csokmói házat T. Szabó Lajos odaváló gazdálkodónak, aki a házat nevére iratta és birtokába vette. — Az asszony azt állította, hogy bátyja megbízásából történt az eladás. Mikor Vincze Imre hazajött, pert indított Szabó Lajos ellen a ház tulajdonjogáért. — Az ügyet Berettyóújfaluban a járásbíróság tárgyalta és itt ugy Vincze Imre, mint festvére Kiss M. Jánosné megesküdtek, hogy a házat nem adták el. Ebben a perben tett tanuvallomás és eskü miatt a debreceni királyi ügyészség mindkettőjüket hamistanuzás büntette miatt vád alá helyezte.

— Azt már csak a Zoltay igazgató ur tudná megmondani.

Hogy ezt miért kérdezte Magyar Gábor uram, azt nem tudjuk, csak arra emlékszünk, hogy a bajussza

alól mintha ilyesmit mormogott volna az érdekes öregur: „hiszen ép azt nem akarja megmondani“. Bucsuzól még megkérdeztük Magyar uramtól, hogy mit hallott ő, micsoda embereket temettek ide a régi temetőbe, talán csupa tekintélyes, nagy urakat?

A válasz így hangzott: — Itt temettek ám hármóniásan is, egymásra temettek itt már vagy 600 éve, aki meghót azt mindenkét eltemették.

Megszoritottuk az öreg Magyar Gábor uram kezét s magunkban ezt gondoltuk: Igen „hármóniásan“ temettek, mert „hármóniásan“ születünk, csak élni nem élünk „hármóniásan“, s ezért jó azoknak, akik már porrá lettek „hármóniásan“ a régi Dobozy-temetőben.

(E. G.)

Amint Ary Lajos főszámvéve a befektetési tervet most folyó munkálatainál előtűnk nyilatkozott, — az irányadó elv az egész vonalon a befektetési igények minimálisra való mérséklése. A megvalósítandó célok kiválogatásánál aztán első sorban az a szempont lesz irányadó, hogy a kölcsön 75 százaléka gyümölcsöző befektetésekre kerüljön. A másik irányadó szempont, hogy részben semmit sem akar a tanács megvalósítani. A toldás-földásnak nem lenne értelme; ami megvalósul, teljes egészében valósul meg. A kölcsön egynegyed részénél, amelyet nem kell kamatozóan befektetni, szintén irányelv lesz a szükségesség. Itt aztán a szociális és kulturális szempontok is méltánylásra találnak.

Ebben a bűnygyben tegnap volt a tárgyalás a debreceni törvényszék Serly tanácsa előtt. A vádlottak azzal védekeztek, hogy ők nem tettek hamis vallomást, mert ők a házat tényleg nem adták el. A bíróság több tanu kihallgatása után bűnösnek mondta ki a vádlottakat hamistanuzás vétségében s ezért őket az enyhítő szakaszok alkalmazásával fejenként három-három havi fogházra és 200.000 korona pénzbüntetésre ítélte. Dr. Gergács királyi ügyészségi elnök súlyosbításért és a vádlottak felmentés végett fellebbeztek.

Három havi fogház hamis tanuzásért

Ebben a bűnygyben tegnap volt a tárgyalás a debreceni törvényszék Serly tanácsa előtt. A vádlottak azzal védekeztek, hogy ők nem tettek hamis vallomást, mert ők a házat tényleg nem adták el. A bíróság több tanu kihallgatása után bűnösnek mondta ki a vádlottakat hamistanuzás vétségében s ezért őket az enyhítő szakaszok alkalmazásával fejenként három-három havi fogházra és 200.000 korona pénzbüntetésre ítélte. Dr. Gergács királyi ügyészségi elnök súlyosbításért és a vádlottak felmentés végett fellebbeztek.

Dr. Gergács királyi ügyészségi elnök súlyosbításért és a vádlottak felmentés végett fellebbeztek.

Dr. Gergács királyi ügyészségi elnök súlyosbításért és a vádlottak felmentés végett fellebbeztek.

Kávéházban, vendéglőben, főúrasznál követelje mindég a Debreczen.

Kérje mindenütt a „Debreczen“-t.

szénsavval telített

EVA vizet igyunk

üdit — frissit

Megrendelhető.

Mórkus Jenő Halván-u. 22. Telefon 14

Hírek

MILYEN IDŐ VÁRHATÓ:

Hazánkban az időjárás változó-kony és szeles. Nagyobb mennyiségű csapadék az alföld peremén esett. Debreczen zivatart jelentett. A hőmérséklet kissé süllyed.

Időprognózis: Változó-kony idő várható jelentékeny eső nélkül.

— **Kinevezés.** Dr Hadházy Zsigmond ma a városi számvétség kintű és szorgalmas tisztviselőjét, vitéz Somogyi Rezsőt, tb. helyettes főszámvevőt helyettes főszámvevővé nevezte ki. A kinevezés ösztönözti örömet keltett azokban a körökben, amelyek vitéz Somogyi Rezső egyéni szeretetreméltóságát és kitűnő képességeit nagyrabecsülik.

— **Debreceni rendőrök Miskolcon.** Három derék miskolci rendőrt a kormányzó életmentésért bronzéremmel tüntetett ki. A bronzérmek átadása 9-én délelőtt lesz ünnepség keretében a miskolci rendőrkapitányságon. Az ünnepségen a debreceni rendőrkapitányság is képviselteti magát 3 rendőrrel, akiket ma indítanak el Miskolcra.

— **Házasság.** Nagy Antal és Ilencz Magda f. hó 1-én házasságot kötöttek.

— **Térzene.** A katonai zenekar Nöth Antal főkarmester vezénylete alatt esütörtökön délután egy-egyed 6-tól a Nagyerdőben kedvező idő esetén térzenét tart.

— **Fizetendő-e forgalmi adó a só után?** Amióta a só forgalma április hó elsejével felszabadult, egyes helyeken, így Debreczenben is, az a gyakorlat kezdett kifejlődni, hogy az addig forgalmi adómentességet élvező só újra forgalmi adó alá vonják. A Kamara annak idején ebben a tárgyban a pénzügyminiszter urhoz fordult, aki a felmerült kétségek eloszlatása végett közölte, hogy sónak hatóságilag megállapított áron történő árusítása ezután is általában mentes az általános forgalmi adó alól.

— **Kénes forrás a Margitfürdőtelepen.** A „Debreczen” egyik közelmúlt számában megírtuk, hogy a Margitfürdő kutjából kénes gáz tört elő. A fürdő agilis igazgatósága a víz tartalmát megvizsgáltatta. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a kut meleg forrás s annak vize jódos, kénes és 30 fok meleg. Igen gyógyító hatása. A kut csöveit azonnal csapokkal látták el és annak vizét már a fürdő használja is.

— **Pótvizsgálat Szanyi József bűnügyében.** Emlékeztetés a közönség előtt ifjú Szanyi József, bihar-nagybajomi gazdálkodó bűnügye, a mely hosszasan foglalkoztatta a csendőrséget és dr Preineszberger Jenő táblabíró vizsgálóbíró. A bűnügyben a debreceni kir. ítélőtábla pótvizsgálatot rendelt el, melyet a vizsgálóbíró kint a helyszínen folytatott le. Ujabbban 36 tanu kihallgatását ejtették meg. A tanu egyrésze a vád, másrésze a védelem tanu voltak. A vizsgálat már teljes befejezést nyert s azon részt vett dr Bod Kálmán kir. ügyész is. Ez a vizsgálat volt Preineszberger vizsgálóbírónak szabadsága előtt utolsó ténykedése, mert ma már szabadságát megkezdi. — Még ma vagy holnap Budapestre utazik dr Preineszberger Jenő táblabíró vizsgálóbíró, akit távollétében dr Tóth János kir. törvényszéki bíró fog helyettesíteni.

Működnek Debreczenben a kerékpáros rendőrök

A rendőrség kerékpáros osztálya még csak alig egy-két nap óta teljesít szolgálatot, de már is alaposan észrevehető a város rendészeti viszonyain az új rendszer. A város legelgúgottabb utcáin is megfordulnak naponta négyszer a kerékpáros rendőrjáratok. Azokon az utcákon is, ahol eddig csak alig-alig láttak rendőrt, most elnyargalnak egy-egy nap négyszer is. És hogy rendészeti viszonyaink milyenek voltak, azt csak a kerékpáros osztály néhány napi működése óta látni. Minden egyes járőrnek van in-

tézkedése. Különösen az üzletek zárójának pontos betartására ügyelnek s az az ellen vétőket könyörtelenül feljelentik. A fontos in-tézmény életbeléptetése óta megnövekedett a kihágási ügyosztály aktaszáma, mert egész sereg olyan feljelentés van a rendőrség előtt, melyek a kerékpáros járőrök által nyújtottak be. Különösen rendészeti szempontokból várnak sokat a kerékpáros osztálytól, melynek létszámát — értesülésünk szerint — emelni fogják.

Ujabb hólabda szédelgések Debreczenben

A Kamara elnökségének figyelmeztetése a nagyközönséghez

Debreczenben a Kereszthury Béla féle cipővel üzött és sikeresen elfolytató hólapdászédelgés után ismét felütötte a fejét a tisztességtelen versenyték ez a formája. Az egyiket egy külföldi cég F. W. Stapper amsterdami cég üzi, a másikat pedig Blaskó Bertalan budapesti cég.

Az amsterdami cég hollandi forintokban, motorkerékpárokból, autókban, zongorákban üzi a szédelgéseit. Az utóbbi magyarországi cég pedig vászonban.

Mint hogy a nagyközönség körében újabb lábra kapott az a hír, mely szerint állítólag ezen cégeknek ezen visszaélés üzése a kormányhatóságoktól nyert engedélye volna, a kamara-elnöksége felhívja a nagyközönség figyelmét arra, hogy a hólapdászédelés törvény szerint (1923 V. t.-c. 14. és 19. paragrafusai) tiltott eszelekmény, amelynek elkövetése, illetve kísérlete elzárással és pénzbüntetéssel büntetendő s így ennek üzése engedély nem nyerhető.

Tekintettel arra, hogy amint az már a Kereszthury cég szédelgésénél is történt, nevezett cégek ellen folyamatba tett eljárás eredményeképpen az említett cégek má-ról-holnapra vállalt kötelezettségüknek eleget nem tehetnek — a kamara elnöksége saját érdekében figyelmezteti a nagyközönséget, hogy a szelvények vásárlásától és azok terjesztésétől tartózkodják.

Az érdekelt kereskedő urakat pedig arról értesíti a kamara elnöksége, hogy a kamara a kereskedelemügyi miniszter úrnál újból meg-sürgette annak a régi rendeletnek életbeléptetését, illetőleg alkalmazását, mely szerint a szelvények terjesztői is büntetendők volnának bűnségesség címén. Az események ugyanis azt mutatják, hogy komoly és hathatós védelmet a visszaélés ezen formája ellen csak ez nyújt.

A kereskedelmi és iparkamara elnöksége.

— **Halálozások.** Molnár András ref. 1 hónapos, Ujfehértó, öz. Tóth Jánosné Szűcs Julianna ref. 77 éves, Dicsőfi-utca 8. Nagy János ref. 4 napos Monostorpályi-ut 82. Szele István ref. 69 éves Török Bálint-utca 16. Cser János gör. kath. 34 éves, Máriapócs, Veréb Erzsébet ref. 16 hónapos Pásti-utca 4. Kiss Gyuláné Mészáros Piroksa rk. 42 éves Püspökladány, László Ilona gör. kath. 6 hónapos, Pesti-u. 4.

— **Születések.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalnál tegnap a következő születéseket jelentették be: Tömösvári Gyula cipészegéd, leány Irén. Biró Mihály géplakatos, fiu Sándor Ernő. Oláh István vonatfékező, fiu László. Dombi Lajos kocsis, leány Erzsébet. Fige István kisbérő, leány Julianna. Fejes József cipőfelszeréskészítő, leány Margit. Orbán István npsz., leány Mária. Szilágyi Sándor npsz. fiu József. Szigeti János kistuváros, fiu Sándor. Békési István asztalossegéd, leány Magdolna Margit Horátek Ferenc szabósegéd, leány Irén.

Hirtelenes leírások

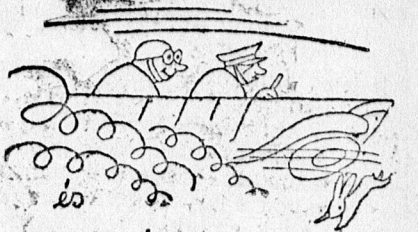
— **A szoboszlói merénylet behozták az ügyészségi fogházba.** A Debreczen tegnap számában hírt adtunk arról a véres merényletről, a mely a minap történt Hajdusoboszlón, amikor is Bőszörményi Lajos 48 éves kocsis gazdáját: Czibere Márton gazdálkodót éles kaszájával levágta. A gyilkosságot — mint jeleztük — szóváltás előzte meg. Ennek hevében Bőszörményi Lajos kaszát ragadott és azzal a hátába vágott Czibere Mártonnak, aki holtan rogyott össze. A csendőrség Bőszörményi Lajost őrizetbe vette és beszállították a kir. ügyészség fogházába. Ma hallgatja ki a gyilkossággal vanusított Bőszörményi Lajost dr Takó Ferenc vizsgálóbírósegéd, aki a kihallgatás után dönt további sorsa felől.

— **Visszacente a lopott órát.** — Csonka Mihályné Széchenyi-u. 17. sz. alatti lakos a napokban arra ébredt, hogy duplafedelű óráját fagyöngy-láncával együtt ismeretlen tettes ellopta. Azonnal felsietett a rendőrségre és feljelentést megtette. Alighogy visszatért a lakásába, azt vette észre, hogy távolléte alatt a tolvaj megjelent a lakásban

Melni Gyula Plac-u. 59.

Nekem legkedvesebb

az autózás

egy csöze

Melni-kávé.

Melni Gyula Plac-u. 59.

s az ellopott órát papírba csomagolva visszacsempeszté, azt gondolván, hogy a rendőrség így az eljárást megfogja szüntetni. A tolvaj azonban ez egyszer csalódott, mert a bevezetett nyomozást a rendőrség tovább folytatja és már nyomon is jár.

— **Baromfi lopás.** Kasza János zegényház-sor 30. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek behatoltak udvarára és ott a baromfiókat feltörve, igen sok aprótyúszágot elloptak. A rendőrség nyomozást indított a tolvajok ellen.

— **Szepeszy Ferenc tánciskolájában** a diáktanfolyam ma délután 6 órakor veszi kezdetét: Simonffy u. 1-c. szám.

— **Uszodai hír.** A villamos kalauzoknál váltott Margit-fürdő jegyek az uszodába is érvényesek.

Mérje mindent a „Debreczen”!

— **Mit hírdet ma az Ingóságkövetítő?** (Hatvan-utca 1. ref. püspöki bérpalota, az udvarban. Telefon 11-99.) Mindenféle ipari, művészeti tárgyak, butorok vétele és eladása. A legelősebb beszerzési forrás az Ingóságkövetítő. Mindent egy helyen vásárolhat, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett. Páratlan alkalmi vételek: sürgősen eladó egy alig használt, nagyon szép, és komplett borhőlműhely berendezés, rendkívül jutányos áron, hat darab mahagoni fából készült ebéd-lőszék, valódi bőrhuzattal, gyönyörű antik asztal, antik órák, vitrinek, antik ágyak, komótok, hat sze mélyes ebédlő-szerviz, Schöber-ágyak, villany-luszterek, tükrök, mosdók, egy nagyobb ablakráma, spalettákkal, művészi festmények, inga-órák, függő-lámpák és mindenféle ingóságok. Részletfizetésre is adunk: férfiruhákat, vásznakat, kanavásznakat, függönyöket, paplanokat, cipőket, gyermekkozsikat, gyermekágyakat, mindenféle székeket, ébresztő, fali és zseborákat, egy lóra való lőszerszámot, könyvtáraknak való könyvsorozatokat, virágállványokat, virágtartó cserepeket, egész és fél hálókat, konyha szekrényeket, magános ágyakat, szekrényeket, asztalszékárokat, mosdókat, sodronyágybetéteket, tükröket, diványokat, hencsereket és mindenféle ingóságokat. A világhírű amerikai Underwood írógépek Debreczenben kizárólag az Ingóságkövetítőnél rendelhetők meg részletfizetésre is.

A „Debreczen” telefon száma 789.

NAPONTA FRISS TÖLTÉSÜ, JÉGBEHÜTÖTT

világos és barna

palackos sör

Csanak József K. R. T.

fűszer- és csemege kereskedésben
TELEFON 70. DEBRECZEN, PIAC-UTCA 51 SZÁM

TOZSDE

Az aranykorona.

Egy aranykorona árfolyama 14.387 papirkorona.

Lanyha volt az értéktőzsde.

A mai értéktőzsdén az irányzat nyitáskor barátságos volt, a tőzsde-
idő későbbi folyamán azonban rea-
lizációs eladásokra az árfolyamok
lemorzsolódtak. A kuliszban a M.
Hitel nagyobb veszteséget szenved-
ett, amely 4 és fél százalékknak fe-
lel meg. Az O. Hitel 3000 koronával
olcsóbbodott, a Hazai Bankot ba-
rátságosabban ítélte meg a speku-
láció.

Esett a gabona ára.

A mai terménytőzsdén az irány-
zat ismét lanyha volt. Az árak ó-
buzánál erősebb mértékben estek,
mint az új árúnál. O-buzában for-
galom nem volt, egyébként élénk
volt a forgalom.

Hivatalos árak: Buza ó 76-os ti-
szavidéki 450—460, egyéb 447 fél—
457 fél, 77 kilós tiszavidéki 455—
465, egyéb 452 fél—462 fél, 78 kilós
tiszavidéki 460—470, egyéb 457 fél—
467 fél, új buza 76 kilós tiszavi-
déki 390—395, egyéb 385—390, ó-
rozs 405—410, új 320—325, tak. ár-
pa 260—270, zab 470—480, tengeri
280—285, repce 555—565, korpá 255
—260, lisztárak változatlanok.

Zürichi zárlat.

Páris 2410, London 2504, New-
york 515.75, Brüsszel 2400, Milánó
1915, Hollandia 206.50, Berlin 123.

Ferencvárosi sertésvásár.

Szabadvásári maradvány 1167,
érkezett 293, eladatott 290. Árak:
kőnyű 16—17, nehéz 18—21.5. —
Zártvásári maradvány 100, elada-
tott 20. Árak mint fent.

Magyar Nemzeti Bank jelentése
a deviza árfolyamokról.

Darab	Vin	Ár
Dollár	70561 K	71390 K
Angol font . .	345000 K	347000 K
Hollandi forint	28140 K	28410 K
Francia frank .	3324 K	3348 K
Svájci frank . .	13795 K	13895 K
Léva	504 K	512 K
Cseh korona . .	2105 K	2121 K
Lira	2632 K	2654 K
Lei	334 K	338 K
Dinár	1228 K	1250 K
100 n. márika	16885 K	16965 K
Lenygel márika	12460	13610 K
Osztrák korona	9985	10065 K

NYILT-TER.*

Tisztelettel felkérem azon uri-
embert, akinek 3-an, pénteken este
6 órakor a villamoson Nagyerdő
Strand-fürdő jegyet adtam és
látta a Margit-fürdő megállónál
azon leszálló utast, ki jegyért 2
ezer koronát fizetett, a neki járó
jegyet utána dobtam, szívesked-
jék lakeimét a Debrecen lapkiadó
hivatalba leadni.

Villamos kalauz.

Bőrfregoli Tegdes szabónát,
heti és havi részleltetés mellett,
Péterfia-utca 42.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal
felelősséget: sem a szerkesztőség, sem a
kiadóhivatal.

Felülvizsgáló: PÁLFI JÓZSEF
Adja a T. H. könyv- és lapkiadó-
vállalat

Vonatott a Tiszántúli Hírlap a-
sajátjában.

Asztalosmunkák
szakszerű készítése Szabó János építő-
asztalos mesternél, Szent-Anna-u. 25.

— Tükörgyártás, üvegcsiszó-
ás, kirakatok tükrözése, Sipko-
vits, Sziv-u. 14—15. Telefon 653.

Hegedű készítése, javítása, vonó-
szövezele hurok, vonók,
hangszeralkatrészek kaphatók
TANCZER G. GYORGY
Bathány ucca 13. szám. (udvarban)

Esőpendü kárpitos
SZABÓ JOZSEF Varga-utca 1.
sz., Szent Anna-utca sarkán
KÉSZ HENCSEK RAKTÁRON

Weisz Ferencz asztalosmester
Fürdő-u. 4. bejárat közvet-
len a Margit-fürdő után.
Készít elsősorban műbutorokat egyszerű butorokat,
ízelt és leoldható berendezéseket, épület asztalos mu-
kákat. — Telefon 10-89.

Égész magyar honban
Híre jár már annak:
Nincs a kerek földön
Párja FEUERMANNAK
Bőröndöt, retikült,
Vagy utikazettát,
Mindent legolcsóbban
És a legjobbat ad.
PIAC-UTCA 44. SZ.

Festéket
Padlólakot, brunolint, terpentint, fir-
niszt, zománclakot és minden
színű porfestéket kiváló
minőségben nagyon
olcsón vásárolhat
STERN
testékiüzletben Piac ucca 10.
Bikávat szemben.

Telefonszám:
szerkesztőség 7-89.
Kiadóhivatal 7-88.

Hizlalásra, sovány sertések beállítására 80 percen-
tet folyósítunk és az összes takarmányt.
Hizott sertésekre és marhákra
Ferencvárosi berakásra 90 percentet folyósítunk kamatmentesen. —
Bővebb felvilágosítást debreceni irodám
Telefon 11—70 Bika-szálló fél em.
BARANYI, sertés és marha bizományos.

Debreceni Faipar r.-t. városi üzlete
Király-utca 4. szám.
Eredeti gyári árban bocsátja a m. t. vevőkörzség rendel-
kezésre saját készítményű és elismert legjobb minőségű
háló, ebédlő, itoldai és konyha butorait.
Rendelésre készít a megrendelő vagy a gyár tervei alapján
mindenféle lakberendezést a legjobb kivitelben.
Előnyös fizetési feltételek!

Gyászjelentésekben
kérem a nagyérdemű közönséget, hogy ujjonnan berendezett
temetkezési vállalatomat igénybe vegye
Elvállalok mindenféle kivitelű temetéseket a legegyszerűbbtől
a legdíszesebbig, előkelő kiszolgálás és jutányos árak mellett
A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri
Telefon **Jancsó Kálmán**
10-35. asztalosáru és lakoporsó-gyára
Telep és felvevő iroda: Debrecen, Bácszi-utca 3. szám

10231—1925. I.
Hirdetmény.

A városi Tanács közhírré teszi,
hogy a törvényhatósági bizottsági
közgyűlés — törlésbe véve az 1924.
évi fakompetenciát — az 1925. évi
fakompetencia 50%-ának kiadását
elrendelte.

A kiváltási ár összegét a közgyű-
lés a mindenkor forgalmi ár két-
harmadrészeben állapította meg.

Erről a Tanács az igényjogosul-
takat azzal értesíti, hogy a kiváltás
a városi házipénztári hivatalban a
f. évi július hó 20-tól augusztus
31-ig eszközölhető. E határidő el-
teltevel jelentkező igényjogosultak
— a közgyűlés rendelkezése foly-
tán — a fakompetenciában nem ré-
szesíthetnek.

Debrecen, 1925. évi július hó 18.
A VÁROSI TANÁCS.

2440—1925.
Pályázati hirdetmény.

A Tiszacsege községben betöl-
tésre kerülő 2 községi szülésznői
állásra ezennel pályázatot hírdet-
tek. Az állás javadalmazása egyé-
nenként 240—240 aranykorona és
a vármegyei szabályrendeletben
megállapított működési díjak. Az
1876. évi XIV. t.-c. 50 §-nak meg-
felelő képesítést, magyar állampol-
gárságot, erkölcsi, valamint a
kommunizmus és a megszállás
alatt tanúsított magaviseletét ig-
azoló okmányokkal felszerelt kér-
vények f. évi július hó 20 napjáig
nyújtandók be hozzám. A válaszlás
határnapjáról később fogok in-
tézkedni.

Debrecen, 1925 július 23.
Dr. ANTAL,
főszolgabíró.

Legszebb ebédlők, — háló, ur-
szobák, bőr, goblen garnitúrák
leszállított árban kaphatók
SZANTONAL,
SZÍNHÁZI-ÁJTÁRÓ

„Méliusz”
könyvkereskedés
könyvudonsággal
DUMAS:
Madame Dubarry bukása. Alapár 6—
HUGÓ VIKTOR:
Nyomorultak I—IV. Alapár 10—
GÁRDONYI G.:
Két-menyasszony Alapár 7—
Aggy István Biri " 7—
A kürt " 8—
Te Berkenye " 7—
MARÓCZY A.:
A szakk Alapár 8—
MOLY T.:
A báró telke Alapár 7—
BRAMSTOKER:
Karnevál Alapár 4—
Drakula " 8—
Szorzószám 7000 + 5%
Telefon 2—70.

Mindentféle butorokat !!
ajtókat, befelénylő és ki-benyiló
ablakokat, gyermek sportkocsi-
kat stb. mélyen leszállított gyár-
áron raktáron tartok. — Megren-
deléseket igen jutányos árban és
**előnyös fizetési felté-
telek mellett vállalok**
Jancsó Kálmán
asztalosáru-gyára
Debrecen, Simonyi-ut-Bácszi-u. 3.
Telefon 10—35.

WELLS
NAGY VILÁG
TORTENETE
MAGYARUL
1000 száz
illusztrációval, tér-
kép-és grafikonmellettkel
A ma legjelentősebb írói
alkotása, történelem a XX.
század szemszögéből nézve
a XX. század embere számára.
Világsiker: Az angol és német kiadás
4 millió példányban kelt el. A lexikon-
aiaku, 640 oldalas, egész vászon-
kötésű könyv ára 665,000 korona
Előzetes megrendelés esetén
csak 441,000 K, mely összeg
május hótól kezdődőleg
havi 83,000 K-ás rész-
letekben tör-
leszithető.
Előfizetéseket elfogad bár-
mely könyvkereskedés vagy
a kiadó (Budapest, VII. ke-
rület, Ilka ucca 31. szám.)
Kérjen ismertetőt!
GENIUS KIADÁS

Debrecen, Bácszi-utca 3. szám

Apró hirdetések

Négy lapban olvassák az Ön apróhirdetését, melyet 8000 koronáért felad a Debreczen, Debreczeni Független Ujság, Hajdúföld vagy Tiszántúli Hírlap kiadóhivatalában vagy a Hegedüs és Sándor R. T. (Piac-u. 34.) vagy az Aczél Henrik (Piac-u. 24.) könyvesboltjának pénztáránál. Alkalmi apróhirdetés 10 szögig 8000 korona, minden további szög 800 korona — Vastagbetűvel szedett apróhirdetés, levelezés és kereskedelmi apróhirdetés díja duplán számítatik.

Apróhirdetésekre felvilágosítást a 7-88. számú telefonon ad a kiadóhivatal

AJÁNLAT

Férfi box 200.000, női fél 180.000
Fejlesztés férfi 100.000 női 90.000, talpalás 25—30.000. Fábrián, Rakovszky-utca 38.

Márványmozgók, cementlapok, betonárak, sárkövek minden fajta építési anyagok legolcsóbban beszerezhetők Debreczeni Műgyár-nál. Fűző-utca 2. — Telefon 10-93.

Tűzifa vagonok és apró tüzelőanyagok beszerzésére és szállítására a Debreczeni Műgyár-nál. Fűző-utca 2. — Telefon 10-93.

Jóminőségű téglák és esztergályok és Sebestyén építészek téglagyárából kapható legolcsóbban. Megbízott Betns József Zöldfa-utca 8. sz. Tej, uradalmi földeket, hónapra számra kapható Fűző-utca 8. sz. F324

Fajborok leszállított áron liter és hordótételben, Arany János-utca 30. H270

Rikkancsok

magas fizetéssel

felvétetnek lapunk kiadóhivatalában

Pénze után legmagasabb kamatot fizet ma a Nagy Lajos Áru- és Ingatlanforgalmi vállalat irodája. Veres-utca 9. H55

Igazolvány-kép vasárnapig 3 darab csak huszeder korona, azonnal kész. Petőfi-téren a nagyállomásnál. F71

Mosást, vasalást háznál elfogadják. Késes-utca 77. H57

Én egy 29 éves elvált asszony vagyok. Szeretnék megismerkedni egy úri emberrel, aki anyagilag támasztana. „Jó nap” jelígre a Tiszántúli kiadóba kérek. 155

LAKÁS, ÜZLET

A Hunyadi henger-malmot átvetttem és modernül felszereltettem — Vám 10 százalék és 1 százalék porzás. Minden örleményért felelősséget vállalok. A malom minden nap üzemben van. — Szives pártfogást kér íj. Fehér István, „Hunyady-henger-malom”, Vágóhidnál.

Keresek egy szoba, konyhás lakást havi 400.000 koronáért. Cim: Zima, honv. törvényszék.

Butorozott szoba kiadó, Darabos-utca 9. 146

Két szobás lakás átadó, vagy egy szobással elcsereendő. Bethlen-utca 27. szám. 141

Egy két izr. iskolai leánytanuló a jövő tanévre ellátást kaphat. — Hatvan-utca 36. keresztút.

Iparkamara székházában egy nagyobb és egy kisebb üzlethelyiség november elsejére kiadó. H64

Különbejárattal butorozott szoba szolid ur részére kiadó. Arany János-utca 20., keresztút. H71

Szoba, konyha azonnalra butorral vagy anélkül kiadó. Cim a kiadóban. F81

Utcai erkélyes szoba, 2 székreny fiatal embernek ellátással kiadó. — Hatvan-utca 70. H72

Kétszobás, eseteleg egy nagy szoba, konyha és mellékhelyiségek álló lakást keresek. Ajánlatokat Hajdúföld kiadóba. H77

Csillag-utca 79. sz. alatt modern egy szoba, előszoba, konyha, speiz, fűskamarás lakással azonnal átadó. H74

Különbejárattal utcai butorozott szoba kiadó. Nyugoti-utca 32. F89

Központhban két szobát keresek. Lelépést adok. Cim a Tiszántúlinál. 158

Vendéglő, forgalmas helyen azonnal átadó. Cim a kiadóban. F76

Üzlet azonnal kiadó. Rákóczi-utca 8. sz. H75.

Központhban esinosan butorozott szoba 1—2 ur részére azonnal kiadó. Burgund-a-utca 11. 164

Két szoba, konyha, eseteleg egy szobás konyhás lakást keresek. — Kormos vaskereskedő, Csapó-utca 15. 162

Kiadó kétszobás lakás külön udvarral, lelépéssel azonnal. Homokkert, Bujdosó-utca 34. 160

ÁLLÁST KAP

Gyógykezelés tanulók fizetéssel felvétetnek. Ehrenreich Sámuel, — Arany János-utca 37. 91

Tanulók azonnali belépéssel felvétetnek a Fűszerkereskedelmnél. Piac-utca 41. F36

Gyors és gépirónőt azonnali belépésre felvesszünk. Szent Anna-utca 11. sz. iroda. 132

Kenyéreljárás utáni, Péterfiai lelakatunkban óvadékkal felvétetnek. Koronakenyérgyár, Bethlen-utca 23. F75

B. Isítás urak és hölgyek magánfelek látogatására felvétetnek. — „Mefhosz” sorsjegy iroda. Piac-utca 42. sz. 149

Bejárattal felvesszük. Széchenyi-utca 16., utcai lakás. H78

Jobb megjelenésű fűszer- és csemege kereskedő azonnali, esetleg július 15-i belépésre kerestetik. Hárs és Kovács céghez, Gyula, Városház-utca 8. (Békés vm.) 156

Főpincér, vagy perccentes, óvadékkal felvétetnek. Cim a kiadóban. Ugyanott faraktár béreadó. F88

Pénztárnoknőt és kifizető fiút, 16 évig felvessz Tisza gyógyszerár — Péterfia 76. 157

Tanuló felvétetnek Frank Miklós cégnél. Piac-utca 16. F78

Jó családból való fiú tanuló felvétetnek. Frank Miklós cégnél. — Piac-utca 16. sz. 163

Ruhakötésben jártas hölgyeknek munkát adok. Cim a kiadóban. 168

ÁLLÁST KERES

Elmennék házakhoz varni szerény fizetésért özv. Dörgő Józsefné Homokker, Lónyai-utca 31. 3-ik ajtó.

Hosszú gyakorlattal azonnali belépésre perfect gépiró állást keres eseteleg ügyvédi irodában is. 131

Bölcsész ólason tanít realistát, polgáristát. Cim a kiadóban. 153

Gyakorlattal bíró-ápolónő privát ápolást elvállal, vagy rendelőbe. — Barna-utca 10. F59

Református úrleány, bölcsészeti hallgató, magasabb zenei képzettséggel. Debreczenben, úri helyen elméleti oktatást vállalna lakás, reggeliért. — Akadémiai módszerek zongorázni haladókat is tanít. Esetleg lakást keres zongorahasználattal. Cim a Függetlennél.

Német kisasszony csakis finom úri háznál ajánlkozik, ahol otthont találna, csak kisesi gyermekek mellett. Hatvan-utca 45. H66

Mosónő ajánlkozik úri házhoz. — Cim Cserépes-utca 22., Hajdúné. 165

Feltétlen megbízható úrleány irodai állást keres azonnalra. — Több évi gyakorlata van könyvelésben, levelezésben és egyéb irodai teendőkben. Cim: Szappanos-utca 10. H73

Gyár, üzem, olajgyár és műveztetői vagy főgépész állást keres 36 éves, nős, szakiskolát végzett, minden tekintetben elsőrendű szakképzettséggel bíró egyén. ki esetleg uradalomban is vállalna állást. — Irásbeli megkeresések „Szorgalmas” jelígre a Független Ujság kiadóba kéretnek. F80

Soffőr, ki egyúttal szerelő is, lehetőleg azonnali belépéssel állást keres. Leveleket „Megbízható” jelígre kiadóba. H68

Nevelőnőiséget vállal nyárra — gyermekek vizsgára készítése céljából. bölcsészettan-hallgató. — Cim Kálmintér 5., Kiss Fernencél. F86

Mons. aavnt vécu 3 aus á Paris donne lecons francais, par la Méthode Berlitz. Prix très modérés. Aussi pour débutants Adresse au Bureau du journal. F77

KERESLET

100—150 millió korona kölcsönt keresek 2 belvárosi házra első helyen bekebelezve egy évre, havi 2 százalék kamatra. Értekezhetni a délelőtti órákban Nagy Lajos ingatlanforgalmi irodában, Veres-utca 9. sz. H56

1—2 Úrleánykát teljes ellátásra elvállal özvegy úri asszony. Miklós utca 41. F84

Azonnali eséplést vállal 600 milliméteres eséplőgéppel motorral. Kémalom-utca 5. H76

Üres telket V—VI. kerületben keresek megvételre. — Ajánlatokat ármegjelöléssel „Üres telek” jelígre a Hajdúföld kiadóhivatalába kérek. H69

Vesztek tiszta patentzáros (esetleges) üvegeket magas áron. Kristály vezérképviselő. Külsővásártér 18. szám. F83

Mosást, vasalást vállal odahaza Hajdúné, Cserépes-utca 22. 166

Gazdaságra gépész-kovács komencióra felvétetnek. Méliusz-tér 7. 169

Gitározni a legrövidebb időn belül jutányosan tanítok. Cim a kiadóban. F28

ELADAS

Eladó Homokkert, Hungária-utca 4. számú ház, beköltözhető lakással **O-búza és rozs** eladó. kisebb mennyiségben is. Nyil-utca 34. 69

Híslalomat, úri házzal, beköltözéssel, ólason eladom. Hevesi, Hatvan-utca 55. H38

Nyári ur borát megvettem. Litterenként 14.000 koronáért áruolom. H33

Eladó Magos-utca 17. sz. modern sarokház, két lakosztállyal és mellékhelyiségekkel, 3 szobás vételkor elfoglalható. Értekezhetni a tulajdonossal. 143

Eladó ház és föld Kereszties-utca-ban, beköltözhető lakással. Értekezhetni dr. Széchenyi ügyvédnél. Széchenyi-utca 10. 148

Eladó egy 720 milliméteres eséplőszékreny és egy 3 lóerős benzínmotor. Meszena-utca 22. F82

Teleki utca 43. számú, szép, alá pincézett ház, 220 millióért eladó. H36

Szép új burgonya sürgősen eladó mázsánként egyszázhetven ezer koronáért. Kapható Hatvan-utca 36. F79

Péterfia elején nagyterelő ház, melyben két üzlet van, eladó. Cim a kiadóban. F87

Egy fürdőkád és polgári iskolai könyvek eladók. Diószegi-utca 6. 152

2 személyes fehér vattás, szép kivitelű

Paplan minden színben csak **350** ezer kor.

Gobelin és atlasz gyapjú garnitúrák szép kivitelben 2 ágy- és 1 asztalterítő csak **700** ezer kor.

Hegedüs Haász Dezső Csapó-utca 18 színházi átjáróval szemben.

Eladók keveset használt férfiruhák, fehérnemű, kabátok. Miklós-utca 41. F85

Eladó egy Singer varrógép, zsirosbődön, rézüst, íróasztal, fin és gyermekruhák és kabátok, cipők, stb. Szent Anna-utca 9. szám, hátul az udvarban. — Értekezni délután 2—4 óra között. F79

Eladó ház öt egyszobás konyhás lakással, Csepő-utcai villamos megállónál közvetlen, ólson. Értekezni Meszena 12. H65

Gabonarosia elsőrendű gyártmány, jókarban, eladó. Frohner-szálló 44. szoba. 150

Eladó egy cimbalom, egy fehér új gyermekkosci. Csemete-utca 9. 151

Pénzét

legmagasabb kamatozással elhelyezheti

Dr. Balázs bankházánál, Piac-utca 89. sz.

Eladó egy ötszobásból álló családi ház. Magos-utca 17. 159

Eladó jóminőségű fajborok és Korpa Szathmárynál, Csapó-utca 27. sz. H67

Egy emeletes nyulház eladó. Méliusz-tér 7. 170

Vendéglőhelyiség kiadó, joggalbíró egyénnek, hálószoba, konyha eladó. Cim a kiadóban. 167

Pacsirta-utca 6. szám alatt eladó egy ház egygyedre, szoba, konyha azonnal átadó. Értekezni vitéz dr. Szilágyi Dénes irodájában, Piac-utca 19. H59

Arany ezüstöt, brilliánsot, hermis fogat legmagasabb árban vesznek

STEINER MIHÁLY Hatvan-utca 2. I. em.

Makulatura

papír kapható lapunk nyomdájában volt Bika mozzoszinház helyiségében, József kir. herc.-u.

EGY SZOBA KONYHAS

Lakást

azonnalra keresek. — Cim a kiadóban.